

Göteborg 2016-02-22

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se.

Betänkandet (SOU 2015:89) Ny Museipolitik Ku2015/02515/KL

Bakgrund

Föreningen Industrihistoria i Väst har valt att lämna synpunkter på betänkandet Ny Museipolitik (SOU 2015:89) eftersom arbetslivsmuseer nämns som en utpekad framtida mottagare av ekonomiskt stöd.

Industrihistoria i Västs syfte är att verka för att det industrihistoriska kulturarvet uppmärksammas, bevaras och tillgängliggörs; förmedla kunskap om och öka intresset för det industrihistoriska kulturarvet; vara ett nätverk för kunskaps- och informationsutbyte för personer som arbetar med och/eller är intresserade av det industrihistoriska kulturarvet.

Med det industrihistoriska kulturarvet avses såväl materiellt kulturarv, i form av föremål, arkivhandlingar, byggnader och miljöer, som immateriellt kulturarv, i form av berättelser, minnen och färdigheter, med koppling till industriell verksamhet. Våra målgrupper är politiker, myndigheter, företag, institutioner, ideella organisationer samt en intresserad allmänhet. Se (<http://www.industrihistoriaivast.net/>).

Västsverige har historiskt och även idag en särställning i landet då det gäller industriell tillverkning.

10.2 Ny inriktning för museipolitiken

Industrihistoria i Väst stödjer utredningens bedömning om införandet av en museilag. Särskilt betoningen av att förbättra kärnverksamheternas kvalitet. Museilagens föreslagna definition med betoning på utställningsverksamhet behöver även omfatta kunskapsuppbyggnad och samlingsförvaltning. Frågan om vilka som skall omfattas och de föreslagna formuleringarna i lagtexten lämnar vi synpunkter på nedan.

10.3.1 Lagen ska gälla det allmänna museiväsendet

Formuleringen ”det allmänna museiväsendet” är problematisk då den ska omfatta ”offentligt styrda museer och utgörs av: 1) statliga museer, 2) regionala museer, 3) kommunala museer och 4) övriga offentligt styrda museer.” Då andra paragrafen i Förslaget till Författningsförslag till ny museilag konkretiseras museum till ”en institution som bedriver utställningsverksamhet som är öppen för allmänheten och som har avlönad personal” utesluter detta många arbetslivsmuseer. Övrigt i utredningens text begränsas museum till museiverksamhet med styrelse eller motsvarande ledningsorgan där ”mer än halva antalet ledamöter är utsedda av det allmänna”(s. 268). ”De verksamheter som vanligen avses med arbetslivsmuseer, hembygds museer och motsvarande kommer alltså inte att beröras av förslaget” (s. 270).

Under 10.5.2 ska den tilltänkta Myndigheten för museer och utställningar ha till uppgift att fördela bidrag till museisektorn. Den nya myndigheten ska fördela ett nytt statsbidrag liksom även Riksantikvarieämbetets befintliga årliga stöd till arbetslivsmuseer. Syftet med det befintliga stödet till arbetslivsmuseer är att bevara och bruka industrisamhällets kulturarv. Att bevara och ”vårda” ersätts med *förvalta* stödjer Industrihistoria i Väst.

Arbetslivsmuseer värnar industrisamhällets kulturarv

De ca 1300 arbetslivsmuseer som ofta är ideellt och säsongsmässigt drivna, och inte har anställd personal, är de institutioner som idag primärt värnar industrisamhällets kulturarv. De aktiviteter och det engagemang för vår moderna historia som denna mångfald av arbetslivsmuseer uttrycker illustrerar en brist i de offentligt styrda museiinstitutionerna. Industrihistoria i Väst vill framhålla att en museilag med föreslagen museidefinition kan äventyra detta engagemang.

Kulturarven i plural

Industrihistoria i Väst stödjer utredningens mångfaldsperspektiv. Avgörande är att kulturarven, som samhällets minnen och samhällets identiteter, tolkas och presenteras i plural. Det gäller inte minst de olika samhälleliga produktionsmetoder som finns representerade på arbetslivsmuseer i Västsverige.

Aktivitetsbaserade kulturarv

Arbetslivsmuseernas verksamheter bygger ofta på aktiviteter, något människor gör. Industrihistoria i Väst stödjer utredningen i att kulturarven aktiveras genom människors handlingar. De offentligt styrda kulturarvsinstitutionerna har istället möjligheter att bidra med sammanhang och omvärldsbevakning.

Kunskapsuppbyggnad och aktiv samlingsförvaltning

Industrihistoria i Väst vill betona att museilagens definition inte ensidigt ska betona utställningsverksamhet på bekostnad av kunskapsuppbyggnad och aktiv samlingsförvaltning. Det kan leda till att kulturarvsinstitutionerna uppfattas enbart som hus och inte som de verksamheter de är. Det är lika viktigt att tydliggöra *varför* en kulturarvsinstitution är relevant som *hur* museer skall verka. Det är här kulturarvsinstitutioner kan vara ”en kritisk vän av framtiden”, för att låna en formulering från utredningen.

Industrihistoria i Väst
c/o Riksarkivet Landsarkivet i Göteborg
Box 19035
400 12 Göteborg